

Szerkesztőségi iroda:
Rimaszombat, főtér 32. sz. a.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petitsor térfogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:
Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbön minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legezlszerűben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Üdvözetül.

Magyarország uralkodójának fia és örököse Rudolf királyi herceg megházasodott. Választott magának hölgyet, külső bájokban gazdagot, lelki föntségben és jóságban ékeskedőt, szabad országnak s a legalkotmányosabb fejedelmnek leányát és rokonszenveset a magyar nemzet előtt, mely felejthetetlen emlékezettel fűződik a fejedelmi arca családjához anyai ágon. József nádornak a Habsburg házból addig egyetlen magyar főhercegnek és igaz magyaroknak unokája lett a királyfi felesége, Stefánia főhercegnő személyében. A legelső hír hallatára már nem rejthető el örömét a nemzet, és most, midőn a szív szerelmével és egyház áldásával megtörténté lett a szent frigy, bizonyára az édes megelégedés és a tiszta szeretet érzelmei hangján kéri isten áldását reájok mindenki.

Birodalomszerte fényes jelekben nyilatkozik az öröm. Országok és városok fényes ünnepélyekkel teszik emlékeztessé e napot. Hivatalos személyek, diszruhás küldöttségek ragyogó ajándékokkal, válogatott szavakba foglalt feliratokkal lépnek az ifju pár elé, s nyújtják át azokat, mint hódolat, a szívben érzett öröm hivatalos kifejezéseit. Főváros utcái fényben fognak uszni, ezer meg ezer ajak örömrivalgása fogja fogadni a boldog párt, ha bevonul Magyarország fővárosába; a magyar vendégszeretet fényes jeleivel teszi majd

kellemessé előszöri ittlétét a fiatal fejedelmi nőnek Budapest.

És ez így van jól és így van méltólag. Hadd lássa mindenki, hogy a magyar nemzet örül, mert leendő királynőjében oly nőt tisztelhet, a ki nem viseltethetik másként, mint szeretettel ez iránt az ország iránt, a hol nagyatyját és édes anyját, valamint hercegi nagybátyját a szeretet és hódolat lovasias érzelmeivel ajándékozták meg mindenkor. Megajándékozták azért, mert ők megérdemlették ez ajándékot.

Kis körben forgó egyszerű polgárember életében is messze kiható lépés az, midőn a férfi, élete sorsát elválaszthatlanul fűzi hozzá egy más élet sorsához, hogy örömet és fájdalmat, szerencsét és balsorsot osszon meg azzal; hogy legyen az a nő az ő lelkének fele s hogy legyen ő annak a nőnek nemcsak életetársa, hanem fenntartója az erkölesi életben, védelmezője az erős ellen, büszkesége a dicsőségben és vigasztalója a szerencsétlenség napjaiban. Komoly lépés a házasság az egyszerű ember életében is. Hogy ne volna hát nagyon fontos egy jövőző uralkodó házasságralépése. A történelem igazolja, hogy népek boldogsága és szerencsétlensége gyakran függött már a fejedelmek asszony lelkületétől. A fejedelmi nő férjére való hatásával képes a nemzetekről a legnagyobb veszélyt elhárítani, és káros befolyásával milliókat végveszedelembé dönteni.

Mi is éreztük már, és épen mi éreztük nagyon a fejedelmek asszonyok befolyását hazánk és nemzetünk sorsára. Sok szomorú és kevés édes emlék fűz bennünket Habsburgi királyainkhoz, és azokban a szomorú emlékekben sok része van egyes fejedelmi asszonyoknak. Mert a mi királyunk nem csak magyar király, és a királyfi is nemcsak magyar király lesz, és Magyarországot az osztrák fejedelmek mindig mostoha gyermeköknek tartották.

Azért örülünk mi most, hogy a leendő király karján egy oly nőt látunk, kinek lelkébe anyja és nagyatyja szívéből oltatott e haza iránt való szeretetnek magasztos érzelme.

Légy üdvöz hát körünkben szabad Belgium királyi szülöttje, légy üdvöz ifju férjeddal együtt, a ki esküvője sz. napján Isten és a világ előtt szintén azt fogadta, hogy „igaz és hű magyar fog lenni.“ Fogadjátok e nemzet üdvözetét úgy, mint egy lovasias szabad népek őszinte és nem tettett szolgálai érzéseinek nyílt kifejezését. Maradjon ez első ittléted örökre lelkedbe vésve; környezzen új életed hosszu tartamán a szeretet és tisztélet oly igazi jele mindenütt, mint minálunk, s ne feledd azt: minél állandóbb otthonod lesz e haza földje, annál tartósabb és melegebb lesz e nemzet szeretete irántad.

Mert hát szörnyű egy állapot is az, mikor az ember öt, tíz, husz forintért juthat egy helyhez a tribünön, vagy ötven söt kétszáz forintjával kénytelen egy ablakot megfizetni, ha a sors oly kegyetlen volt iránta, s nem rendelte úgy, hogy épen azon utcában lakjék, ott is utcai szobában.

Szóval ez most itt a halandók boldogságának mértéke, ki milyen magasan fekvő és hányadrész ablak birtokosa, mert jól megjegyzendő, hogy finanziaális tekintetben ezélirányosabb, minél magasabb szempontból és minél több fej közül (a test nem számít) kikandikálni... lévén így a teher megosztva.

Nekem magamnak is sikerült sok utánjárással, még több kapacitással, s legtöbb ékesen szólással egy ily ablakrészhöz jutni, természetesen protectio útján. . . .

Hogy az ablak hányadrészhöz formálhatok just, e pillanatban nem tudnám megmondani, lévén az illető protectorom és jóltevőm egy jó barátom sógorának unokabátyja, a ki ismét egy miniszteri segédfogalmazó irodaszolgájának révén jutott e kitüntetéshez. Hjah, a protectio társadalmi naprendszerünk, mely körül forog az egész mindenség.

Ez lesz Budapest képe nappal, de menyynyivel tündéresebb lesz az éj. . . . A vígadó, takarékpénztárak, középületek, városházák millió és millió gázlángok fényzónében fognak uszni s hogy az emberi elme bebizonyítsa, hogy a nap sugarait is letudja lopni az égről, a nagyobb tereket, színházakat és a lánczhi-dat elektromos fényvel fogják megvilágítani, melyek az ezeregyéjszakára emlékeztető csilámban fogják fürdetni a körülálló patotákat. . . .

Tagadhatlan, hogy önző ezélel várják sokan ez ünnepet, mint a kereskedők és vendéglősök, de a főváros a szív valódi hevével tárja ki ölelő karjait a drága vendégek elé. A földhözragadt népek is kijutott a reményből, minek a „Geld auf alles“ tulajdonosai a megmondható, mert soha annyi kézi

pesti fogadtatás ünnepe. Nincs most itt semminek talaja, csak a lelkesedésnek, no meg a — kíváncsiságnak. Akár magukat, akár egymást gyilkolhatják az emberek, a minthogy, fájdalom, mindakettőt bőven praktizálják, rájuk se hederit senki. Ujságlapok nem bolygatják, nem vezetnek le a tragikus hős családi fáját, nem írják meg élete hiteles rajzát. Hasonlóképen futni hagyják a póstai vagy kórházi enyveskezü kezelőket oda a kék távolba — Amerikába... Sportnak, löversenynek nincs közönsége: üres háznak „kedveskednek“ a színházak a legújabb operettekkel, hasztalan léptetik fel a deszkavilág elsőrendű vendég művészeit — gefehlt — most csak egy érdekes, vonzó van, melyet feszült kebellet, örömtől sugárzó arccal vár mindenki s ez a — jövő. De hát mit is rejt méhében ez a jövő? Körünkbe hozza Szt. István koronájának örökösét és ifju hölgyét Stefánia hercegnőt. Szent, emlékezetes és ritka nap lesz ez. Szent, mert e napon küldik milliók szívök fohászatát a menyek urához, esedezve a frigy áldásáért, emlékezetes, mert az első benyomások gyakorta az egész életre kihatnak és ritka, mert — ritka . . .

A nyomott hangulat és kényszerült ünneplés, mint köd szállott el a főváros felől, mióta tudva van, hogy ez nem fiókünnep, hogy az uralkodó pár azért marad tüntetőleg távol, hogy az egész ünnep osztatlanul az ifju párt illesse. A mondva csinált lelkesedés helyét adott az őszinte, nyílt örömmek.

Ember ember hátán lesz a vázsi köruton és fürdő utczán, merre a menet elvonul. Ha barátoddal találkozol, most nem a szokott „jó napot“—tal üdvözöl, hanem azzal, hogy van-e már ablakod, vagy helyet a tribünön? És ha csak némileg vagy is jártas Lawater arcvonás-tanában, „igen“ vagy „nem“ feleletet után ott láthatod kárörvendő arcán ülni a megtetsedett irigységet vagy kicsinylő számkodást.

A megyei közigazgatási bizottság april havi ülése

e hó 9-én tartatott meg a főispán elnöke alatt. A megnyitás és időközileg elintézett egy ügydarab bejelentése után három erdőkezelő tette le a hivatalos esküt. Gróf Andrassy Gyula felső-sajói erdőse, ki még csak ez évben jött hazánkba s mint osztrák állampolgár nem teheti le az esküt, utasított, hogy eddigi állami polgári kötelekéből való kilépése mellett a magyar állampolgárságot mielőbb szerezze meg, hogy a hivatalos esküt letehesse.

A megyei alispán havi jelentése a megyei közgyűlésnek e lap olvasói előtt már ismeretes fontosabb tárgyait emeli ki, azután áttér a megyei pénztárakra, melyeknél a kezelést már megszokott rendben és pontosságban találta, s a közbiztonság ellen is csak elszórva mérült fel apróbb vétség. Ügydarabjainak legnagyobb részét képezték a nősülési engedély iránti folyamodványok.

A Csiskó-féle regálegjog-csonkítás per, melyben a belügyminiszter a harmadfokulag hozott köz. bizottsági ítéletet a vádlott által beadott folyamodvány következtében a törvény ellenére megváltoztatta, ismeretes olvasóink előtt. Hiszen ezen sérelmet nemcsak megyei közgyűlésünk, hanem az országgyűlés is tárgyalta. Most hasonló ítélet ellen egy nadabulai regálegjog-csonkító által felterjesztett folyamodványt a belügyminiszterium mint nem kellő időben

zálogot nem csaptak be, mint e hetekben, nyilván azon reményben, hogy a menyegzői ünnepek ezek kiváltására a házaspár ajándékot fog fölajánlani. Lám a misera plebs gyakorlati eszejárása és igénytelen reménye. Hihetőleg nem fog meghiusulni.

Magyarország és fővárosa be akarja bizonyítani, hogy nem nében el csak, s hogy tud lelkesedni, bár hitében, reményében sokszor keserűen csalódott, ma is azt vallja, hogy „a legelső magyar ember a király.“ Vajha már örökre lejárt volna magát a családások kora!

E szebb jövő földterülését pedig csak a szende hölgytől várhatjuk, a jövőben, ki ifju játszi ábrándjait föleserélte azon komoly élet-pályával, melyen uralkodó férjének terhét segíti viselni.

Confucius mondja, hogy „a nő lelke a teremtes remeke“ s mi magyarok örömmel irjuk ezt alá. Nem kell Mária Theresziáig visszszámenni, csak jelen uralkodónk Erzsébet áldásos befolyására utalni. Az oadaadó szeretet, mellyel hazánkban csügg, a búbáj, mellyel nyelvünk e szép ajkáról cseng — visszhangra talált minden honfi szívében. S hogy Stefánia hgnöröl ugyanezt tegyék fel, feljogosít bennünket a trónörökös bécsi nyilatkozata, hogy neje „ép oly igaz magyar nő lesz“ s továbbá még az is, hogy nyelvünket már is bírja, s mindenek felett az, hogy anyja bölcsője nálunk ringott, s ő a dicső, szeretett „öreg“ József nádorunk unokája.

Most tőlünk függ... e fogékony, az édes álomból ébredő szívet magunk részére hódítani, hogy ez, miként Erzsébet királynő, jó német és eseh, de „legjobb magyar“ legyen.

Mire kedves olvasóim e sorokat kézhez veszik, mi bizonyára színöröszüre láthatjuk ama lényt, ki hivatva van milliók felett uralkodni, és ugyanannyit szeretettel keblére ölelni, esodálhatjuk a sugár termetet, az ártatlanság hamvával borítva, megigézhetnek ben-

TÁRCZA.

Rimavölgyi emlék.

I.

Visszafénylő kedves képek,
Híven őrzött szép emlékek,
Átölelve, rám borulva
Visszatértek újra, újra.

Borus ég is ki-kiesillan,
Fénysugara meg-megvillan;
Fájó szívnek enyhülése
Letúnt idők szép emléke.

Bus vándornak, utam felén,
Bejárt tájak halvány kődn,
Örök fényben áll élemben,
Rima, völgyed nyájas képe.

II.

Dalos madár, ne dalold el,
Csörgő patak, ne esacsogd el,
Ne susogd el, suttagó lomb,
Lenge szellő, oh, el ne mondd,
Senki más azt ne tudja meg
Mit éreztem én köztetek . . .
Oh, maradjon az csak nekem,
Legszebb, legédeseb emlékem.

Sárkány Imre.

Fővárosi tárczalevél.

1881. május közepén.

Mint mikor nyári hajnalhasadtnál már jóval előbb a nap arany sugarai bibormezbe öltöztetik a távol horizont, vagy pedig hirtelen zápor előtt vészjósló tikkadsággal van telítve a légkör: úgy veti előre fényét, zaját a buda-

headottat s különben is harmadfokúlag elintéztet elutasította s így a megyei közp. bizottságnak az előtt vitatott álláspontjára helyezkedett.

A folyó évre előirt 563531 frtnyi adóból befolyt ez év első négy havában 142310 frt, maradt még hátralék 421221 frt. A hosszabb időtől fogva betegeskedő adófelügyelői helyettes helyébe a pénzügyminiszter Vladár Endrét nevezte ki póthelyettes minőségben.

A tanfelügyelő jelenti, hogy a földmívelési miniszter kiadványaiból a népiskolák között való kiosztás céljából 150 példányt bocsátott rendelkezésére; Pelsűz városa az ott indikált háziipar (sétapálcza-készítés) meghonosítására a rimaszombati műmetsző iskolában négy tapintatosan kiválasztott egyént kiképezte s hogy a medvesalji 12 iskolát meglátogatta.

Felterjesztés tétellett a mikesélyi községi iskolaépület s a rozsnyói községi iskolai számadások tárgyában.

Az árvaszéknél felhalmozódott munkaanyag feldolgozására alkalmaztatott Szakall Vincze hites ügyvéd. Az árvapénzek beszédése a pénzügyminiszter elhelyezése értékpapirokban képezi most az árvaszék feladatát. Ezen pénzek ezenül csak 4%-ot fognak jövedelmezni az árváknak.

A rabok száma kevesbedik, de a bűnügyek száma nagy mérvben emelkedik, a kir. ügyész jelentése szerint.

A Sajó-Keszitől Hubó-felé ut áthelyezése ügyében Szontagh Zoltán elnöke alatt bizottság küldetett ki.

E hónapban kedvezőbb volt a közegészségügy mint márciusban. A járványok megszűntek s a betegségek alább szálltak. Himlő volt több községben, vörheny Dobsinán. Ezek képezték a másfél óráig tartott ülés főbb mozzanatait.

Körjegyzőinkről.

III.

A ki két cikkünket figyelmes átolvasásra méltatta: a körjegyzők mai s régebbi állapota illetőleg helyzete közt ugrást — in bona — nem találnd.

Kicsi különbség van közöttük, a mennyiben valaha kevesen, ma igen sokan parancsolnak velük.

A régi állapotok szomorú indokait kifürkészünk nagyon észszerűtlen volna; a mai nyomorúságos állapotok okai három körülményre sejtetnek:

„Első az, hogy maga a kormány sem

szabályozta mindez ideig a körjegyzői kar állását, minél fogva ez, mint valami ablakfa, mely sem künne sem benn, vagy mint valami tűzoltásra használt latorja tekintetik, melyen földről az égbe vagy visszafelé, az állam, a törvényhatóság, a község szabadon máskéülhet;

2-ik) hogy a törvényhatóságok, melyek első sorban hivatják, hogy a községjegyzői ügyet rendezzék, melyeknek nem csak az a feladatuk, hogy a községi s körjegyzők anyagi existenciájuk s jövőjük biztosításáról, de szellemi képzettségük irányáról is gondoskodjanak: megmagyarázhatlan indolentiától hatva még ez ideig alig tettek valahol, valamit; 3) súlyos és méltó vád nyomja e tekintetben magukat a községeket is, mert a községi törvény 66-ik §-nak 3-ik pontja azt rendeli ugyan: hogy kis és nagy községekben a jegyzői fizetés, valamint az esetleges napidíjak mennyiségét az illető község szabályrendelettel köteles megállapítani. Azonban léteznek-e, vagy hol s hány községben ily szabályrendeletek? Pedig lám az 1876-diki eselédttörvény még a közönséges napszámis s utzakaparó bérét s munkadíját is biztosítja, midőn ellenben egy körjegyzőnek, — ki pedig holtaiglan megválasztott hivatalnok — sem hivatalos állása, sem jövője, sem munkadíja nincs biztosítva s szabályozva! (???) Szerk.)

Ez a három pont 3 érv. De mi még egyet esatolunk hozzá s a tüzhelyre tekintve: kimondjuk, hogy egyszerűt maguk a körjegyzők is okai a türhetlen helyzetnek; mert ha szabad kérdeznünk, a körjegyzők állásuk szabályozása, ebből és abból származó bajok orvoslása végett mennyit tettek az országban? nem, csak megyénkben? A magyarországi körjegyzők egyetemes érdekei előmozdítása tárgyában a községi jegyző-kongresszusra hívták (ha jól tudjuk: 1876. évben) az összes jegyzőket; sőt már 1869-ben megindult a mozgalom, melynek célja volt a 6000 egyénre számítható corporatiót testületileg is szervezni s oly irányzatba terelni, hogy az, valamint saját anyagi helyzetének rendezetlen mivoltáról időszakonként hangokat emelhesen, részint önművelődésében előbbre hatolhasson, részint végre gyakorlati tapasztalatait s észleleteit a közigazgatás parlag mezején a haza közjáváira is hasznosíthassa.

Ez a kongresszus évről-évre megtartatik; megyéinkből eleinte többen vettek benne részt, most már csak az „évkönyvek“-ből tudjuk: mit csinálnak oda fenn?

Nagy garral hirdették, hogy a nyugdíjintézeteket meg kell meggyéröl-meggyére alakítani; nálunk is megalakították, mily eredménytel: arról igen keveset tudunk, bár az adatok egész téra fekszik előttünk.

Erről az alvó leányzóról legközelebb leemeljük a takarót.

A nők az ókorban.

„A polgári törvényeket a férfiak, a társadalmi erényeket és erkölcsöket a nők teremtik. Gf. Mikó Imre.

Napjainkban igen sokan foglalkoznak a nők társadalmi és politikai állásával, a nő

következett, s a francia irodalomnak alig elképzelhető lendületet adott, s éppen ez okból még egy oly hírneves történetíró is, mint Schlosser, nem mulasztotta a XVIII. századbeli francia „salon“-okat művében lehető részletességgel ismertetni. A „salon“-ok, az akkori műveltség és irodalomfejlesztés leghatalmasabb emelvényei voltak. Ha ezen időszak irodalmi jeleséit parlamentáris pártvezetékhez hasonlítanunk lehet, úgy a francia „salon“-ok valóban a párt-clubbok conventuálumai gyanánt tekinthetők. Itt vitáltak, terveztek és beszéltek meg mindent; és hozzá tehetjük, hogy sokkal élvezesebb, szigorubb bírálattal, mint a nyilvánosság előtt.

Marmontel, Morellet emlékiratai érdekes bepillantást engednek a „Salon“-életbe, s mindezt méltán egészítik ki: Grimm irodalmi levelei, Diderot levelezése Voland asszonnyal, d'Epiny asszony emlékiratai, s más egyéb idevonatkozó iratok.

A „Salon“-ok élén rendszerint nők állnak, kiknek mint Voltaire tréfásan megjegyzi, egy-két hírneves irodalmi férfi áll, miniszterekként, rendelkezésükre. Azonban volt rá eset, hogy a „Salonok“-ban férfiak is voltak főszereplők; így például Holbach, Helvetius, kik fényes anyagi körülmények mellett sok ügyességgel találták magukat a szellemes házi gazda szerepébe.

Tencin asszony, d'Alembert szellemes, könnyed modoru, de kemény szívű anyja: a „Salon“-korszak elejére esik. Meghalt 1749-ben. Termeiben különösen Fontenelle, Marivane, Montesquieu és Bolinbrocke adtak egymásnak találkozót; agkorában azonban Geoffrin asszony vette át a szerepet, 1748-ban nyitván meg termet.

Geoffrin asszony 1699-ben született, s meghalt 1777-ben. Szellem, szívsjóóság, társalgást könnyedség s vagyon tekintetében Tencin asszonyt csaknem felülmulta.

Termeiben nemesak az irodalmi, hanem

emancipatio hírhedt kérdése sokak által vitattatik.

Meg kell vallanunk, e kérdés különösen a 19-ik század gyermeke lévén, mindig korszerű; de azon viszonyok és életkörülmények, melyek e kérdés indokát és tartalmát teszik, oly régiak, mint maga az emberiség. A nők jogi viszonyának társadalmunkban — egész irodalma van. A lélektan a férfi és női ellentéteket külön alapkategóriákra vezette s kimutatta, hogy az ellentét nem csak külső, testi, de első sorban szellemi is. Ez mind igen szép és hálás tárgy a kutatóknak, a tudósoknak, de tagadhatatlan, hogy legérdekesebbek az ethnografiai, valamint a kultur történelem kutatásai, mely a legtanulságosabb adatokat szolgáltatja a nők szokásai és műveltségi fokára nézve különböző időszakokban. Ez utolsó tárgy köréből vettem én is cik-kem anyagát, hogy egy futó pillantást vessünk a nőknek az ókorban elfoglalt társadalmi helyzetére, különösen a két classicus nemzetnél.

I.

Egy nemzet kulturális fokát esalhatatlannal az is jellemzi, hogy mily foku előzékenységgel s tisztelettel viseltetik a nők iránt. Mellettünk szól a történelem. Ha nem kimélve fáradságot utána nézünk, bebizonyítva látandjuk, hogy a hol a nőknek belső hivatásuk kifejtésére nagyobb tér engedtetett: ott a műveltség hőmérője is magasabban állott; míg ott, hol e helyett hagyományos rabszolgaság, nemzeti hőbort, önzés a női szolgálai függésben tartotta: ott sem erkölcsiséget sem műveltséget nem találunk.

Nines meggyalázóbb és kitűnhetetlenebb vonás a népek történetében, mint a nők iránti rabszolgai bánásmód.

E meggyalázó bélyeg ott lesz különösen kelet népének homlokán az itélet napjáig.

Asia népei a nőből jövedelmező kereskedelmi cikket alkotnak s darab számba adták őket el a háremekbe, hogy idő előtt elpusztuljanak.

E tekintetben csak a hinduk vétetnek ki, hol a férfi és női hűséget nemesak fő, de tulaj-ság vitt kötelességnek tekintették. Már költészetök hurjain is megpendül az igaz érzelmek hurja s néperegig közül több a családi élet kedves vonzó jeleneteit szemlélteti.

Mánu törvényeinek egyik parancsa így szól: „Tetszik az isteneknek, ha a nők tiszteletben tartanak — és minden vallási eseményen haszontalan ott, hol a nők megvetetnek.“ (Dongó.) S tovább: „A nő férjének társa maradjon életben és halálban.“ Talán épen e törvény betűszerinti értelmezése szülte azon borzalmas szokást is, hogy az özvegy lett hindu nők martyr halálra szánják magukat s önkéntleg gyújtják fel a máglyát férjük hullájához kötött testük alatt. — Mily borzadályos és mégis lélekemelő példája a női vonzalom roppant hatalmának!

A görög nemzet bámulatos s egyetemes emelkedését előmozdító tényezők között legfontosabbak: a vallás v. hitrege, melyben a görög phantasia a nőiség eszményének oly nagy tért engedett, és a nevelés.

A görög vallás-rendszer és mythosban

az államférfiaknak s művészet kiválóbb képviselőinek volt találkájuk. Nem volt előkelő idegen Párisban, aki szerencsének ne tartotta volna Geoffrin asszony termeinek küszöbét átléphetni.

Hétfőn a művészek és művészetkedvelők, szerdán a bölcsesek és hozzá tartozók nyertek meghívást; ezenkívül volt hetenkint néhány-szor bizalmas barátoktól látogatott ebéd is. Jellemző, hogy ilyenkor a felszolgálat nem az üres pazarlás, hanem az élénk, szellemes társalgás fűszerezte, mely azonban élessé, szögletessé soha sem válhatott, mert a figyelmes háziasszony „Voilà qui est bien“ figyelemzetésével a hevesen vitatkozókat azonnal rendes kerékvágásba terelte. A „Salon“-ban fölvetett vita azonban nem maradt a termek falai között, s Morellet élénken írja le, hogy d'Alembert, Raynal, Helvetius, Galliani, Diderot, Marmontel, étkelés után a Tuileriák tágas sétányain folytatták neki szilajult disputáikat.

A „Salon“-ok fontosságáról élénk tanúságot tesz az is, hogy midőn Geoffrin asszony 1766-ban Szaniszló lengyel királyt, miut pártfogoltját meglátogatta Krakóban, a lengyel főnemesség valóságos diadallal fogadta őt. Bécsben, befolyásához mért kitüntetésben részesült, és Katalin ezárnő egy alkalommal Szentpétervárot asztalához kérte.

Geoffrin asszonnyal egyidejűleg Defand asszony is „Salon“-t tartott, s termet körülbelől ugyanazon férfiak látogatták; azonban Defand asszony nem rendelkezett azon előnyös tulajdonokkal, mint vetélytársnője, s csakhamar észre vette, hogy de l'Espinasse kisasszony, az ő társalkodónője, őt szellem, s szeretetreméltóság, könnyedség tekintetében felülmulja, s az erkölcsi feltűkenység odáig űzte, hogy d'Espinasse kisasszonyt elbocsátotta. Azonban nem sok haszna volt belőle; mert a látogatók nagy része csakhamar hűtlen lett Defand asszonyhoz, és l'Espinasse kisasszonyt a St. Dominique utcából a Belle-Chasse utcába

feltaláljuk a női fenséget; a teremtő és uralkodó hatalommal felruházott istenek közt ad helyet a Chariták és Horáknak. Ott van Aphrodite, aki „rózsákon jár és liliumokon pihen.“ Ott diszelegnek: Hera, Artemis, Demeter, Hestia, Pallas isten nőalakjai. A pantheonok és az istenek templomai felett leginkább a papnők örökdedtek s akik házasságra nem léptek, a legnagyobb tisztelet tárgyai valának.

Az orakulumokban Pythia a legfőbb méltóságú papnő mondta a jóslatokat. A történelemben oly sokat emlegetett Delphi-jóda is, melynek akarata és pártfogoló kegye nélkül a görög hősök semmiféle vállalathoz nem fogtak, a tanácsadás istennőjének volt szentelve.

De ha a görög társadalom nevelését vizsgáljuk; nem lelünk ily magasztos felfogást, mert az emberiség gyengébb fele a hellén szpántani nevelés jótövényében nem részesítette. A lányok nevelése sohasem lehetett nyilvános. Pedig a görög az ő világ népei közt első volt, ki a szép eszméjének megvalósítására törekedett minden téren, ez elv érvényesült nevelésükben is, mennyiben jóvá és széppé igyekezett nevelni a nemzetet.

A nők csak házi nevelésben részesültek, még pedig nevelésük a becsületesség, szépség, ének s háziasság ápolására irányult.

Nyilvánosan a nők csak a gimnasztikában gyakoroltattak, hogy jó futók, ügyes küzdők váljanak belőlük is; a spártaiaknál ezzel arra céloztak, hogy a nő minden nőiességet elfojtva csak a hazaszeretetet ismerje. Philoketes (görög költő) „Thera“ cz. tragediajában ily panaszos kifakadást hallunk egy nő ajkán: „mi hajadonok közösen neveltünk az atyai házban; egyetlen éj egész lényünket megváltoztatja: nem marad egyéb számunkra ez önmegtadagnál.“ E panaszból látjuk a nők nevelésének elhanyagolt állapotát, egyszerűs mind azt, hogy a házassági viszony közvetítője nem a kölesönös szivvonalom, a nőnek sorsa, férje mellett legtöbbszörre önmegadás volt.

Lubrich is kiemeli nevelés-történetében ezt, midőn azt mondja: „Homer és Hesiod bár kedvezőnek tünteti fel pár helyen a görög nők helyzetét, az is igaz, amit Homer Helena, Penelop és Arete befolyásáról... s a harezosoknak a nők általi lelkesítéséről mond, de ha tekintetbe vesszük, hogy a hőskor férfiai legkevésbé sem gondoltak a hazas élet hűségével... s ha tekintjük ama figyelemtelenséget a nő iránt, mely az azokkal való viszonyban mutatkozott: akkor más eredményre jutunk.“

A görög hősöknél nem ismerik a lovasgiasságot, s a mi náluk annak látszik: nem más boszu és visszatárlásnál. Páris bosszu heviti s elragadja Menelaus bájos nejét, Helenát... Menelaus sértett büszkeségből ostromolja 10 évig Tróját s a győzelem díja fejében nyugodtan viszi nejét haza, hol talán férje lovat kelfő, mint Andromache!

Homerban is előfordulnak ugyan tisztos nőalakok, de a kölesönös vonzalom s a nők iránti magasabb tiszteletnek nyoma sincs. Elég ha „Odisea“-ból felemlítjük Telemachot, ki ily visszatartó durvasággal beszél anyjával:

követek. Ez időtől Defand asszony telve világ és ember-gyűlölettel, félrevonult s legfőlebb némelyek kigunyolásában lelte örömet. Látogatói közül kettő maradt hű hozzá: az angol Horace Walpole, ki még ezután is csaknem mindennapos volt házában, — és olykor-olykor Voltaire vitt hozzá néhány vigasztaló szót.

Julie de l'Espinasse, d'Alembert barátja, éppen oly szeretetre méltó jelenség volt, mint maga d'Alembert. Anyja: d'Albion grófné, sohasem ismerte ugyan el gyermekét; de, mint „árvát“, kitűnően nevelteté és 1754-ben, 22 éves korában került Defand asszony termeibe, melyeket 1764-ben elhagyott. Ezóta ő lett központja egy igen nevezetes társaságnak. Grimm írja róla, 1776-ban: „Valóban bámulatos: vagyon, születés és szépség nélkül oly igézően hatni tudni annyi szellemes férfira, kik termeiben minél többször, annál szivesebben találkoztak.“ Termeiben naponkint volt találkozás, mely délutáni öt órától esti kilenczig tartott, képviselve volt az egyház, udvar, hadsereg, tudomány és művészet, s olykor a külföld is. Igaz, hogy kezdetben d'Alembert nyombosa hozta egybe a kitűnő kört; de hogy aztán kifejlesztette s ápolta tovább annyi szellemmel, az kétségtelenül l'Epiny érdeme.

Több emlékirat szerint a szellemes egyéniség netovábbja volt. Nem volt oly tárgy, melyet éles elméjével fölérni ne tudott volna; s ha esetleg még sem értette, ügyes kérdéseivel főleg negatív úton, provokálta a magyarázó, könnyen megérthető feleletet. Olykor egy ügyes, és a legellentétebb fordulattal az egész társaságot zavarba ejtette, — s ilyenkor ő maga mosolygott legjobban a néma esend fölött. Boldogságát kettős szerelme dulta fel (Marquis de Mora és Guibert gróf.) Meghalt 1776. május 23-án. (folyt. köv.)

nünket a beszélő szemek, szöke fürtök és nyílt homlok, melyet bizonyos tulvilági glóriával övez az úde szépség, jószág és pártatlan szelidség.

De ne antcipáljunk, hanem várjuk be a dolgok természetes rendjét....

Lefkovic Lajos.

A regens-korszak Franciaországban és a francia „Salon“-ok.

— Hettner H. után Eperjessy Kálmán. — (Folytatás.)

A regensség korszakában mindez megváltozott; a keményített gallérok, dróttal hálózott mellények, óriási kabát-gallérok eltűnnek; s ha marad is a régiekből valami, az teljesen elenyészik a könnyed, s csaknem ledér öltözék mellett, melyet főleg a tisztaságot szentelő hófehér tisztaságu fehérenemű pongyolasága jellemez. Nagyon természetes, hogy mindezzel átalakulást szenvedett a lakosztály is. Most már a tágas, pompafényűtől ragyogó termek nem tetszetősek; sokkal kedveltebb a szűk salon, és bondoir. A thea és kávé élvezése után kelendő lesz a keleti sofa, mely puha és mozgatható párnáival minden alkalomra használható. A színes, világos ablakfüggönyök eltűnnek, és helyüket sötétszínű selyem függönyök váltják fel: esabitó felhomályt gerjesztve a teremben. A consolatok ledér mythologus szobrocskák lepik el, s a falakon a szentképek helyét kétértelmű, de könnyen érthető festmények cserélik föl. Egyszóval: a termesekék az ő némaságukkal is eléggé elárulhatják az időszerinti rendeltetésüket, melyet aztán még az érzékizgató keleti illat-ár tetőz be.

A francia „Salon“-ok tulajdonképen már a regensség korszakában kezdtek szerepelni; virágzású idejük azonban ennek letűntével

Távoz! föl termébe nemek munkáikhoz űlni
Inkább vázon- s guzsalokhoz látni parancsolt
Szolgálat; a szolát; s a szolát; s a szolát;
S főleg onyem, mert én vagyok ur itt házam ügyében.

(Folytatása köv.)

Meghívás.

A gömörmegeyi ált. tanító-egylet „rimaszombati járásköre“ f. évi június hó 7-én 9 órától — Susány közeg. róm. kath. iskolájában — gyűlést tart, melyre a tagok és tanügybarátok tisztelettel meghívattak.

Tárgyak: 1. Gyakorlati minta-tanítás. — 2.) Az iskola felszerelésének megvizsgálása. — 3. Elnöki megnyitó és jelentés. — 4. A minta-tanítás és az iskola felszerelésének megbeszélése. — 5. „A szépérzék fejlesztése a népiskolában“ — és „Az elemi iskola 5-ik osztályában, egy szabadon választott olvasmány módszertani kezelésének leírása“ című értekezések felolvasása és megbeszélése. — 6. Vitaközös a következő tétel fölött: „Az egy tanítóval bíró hat osztályú népiskolában miként csoportosítandók az osztályok és tantárgyak, hogy ez által a tanító működése megkönnyíthessék, s az eredmény pedig annál biztosabbá tétessék. — 7. „Tanterv ismétlé iskolák számára“ című dolgozat megbeszélése. — 8. Folyó ügyek. — 9. „Eötvös-alap és tagsági díjak“ behajtása. — 10. Jutványok. — 11. A jövő körgyűlés helye és idejének megállapítása.

Kelt Rimaszombatban, 1881. május 14.
Törköly József,
járásköri elnök.

Hírek és vegyesek.

A királyi nász. Milliók, nemzetek örömnépe a trónörökös boldog esküvője. Rudolf koronaherege f. hó 10-én vezette oltárhoz, csatlakozott nevéhez és szívéhez a belga királyi hercegnőt: Stefaniát. A menyegző legjobbkor tartott meg. A természet most bontakozott ki a téli lepelből, most öltözött csak a remény színébe; illatos rózsákat hozva. A belgák nemes nemzetének királyi disze tavaszkor jött hozzánk, hogy felköltse bennünk egy jobb jövő sejtelmét, hogy királyi férjével annak a jövőnek képét előnkbe varázsolja. — Örül a fejedelmi pár, s örömeik kihat országokra. Átjárja a gazdagok palotáit ép úgy, mint a nyomorultak viskóit. Nem is lehetne különben az ő örömeik teljes, ha nem hinnék, hogy a népek millióinak szíve meg nem dobna, hallva azt, hogy jövendő királyuk és királynéjuk most űlik a legnagyobb örömnépet. — Rudolf koronaherege tudja azt, hogy a most örömmámorban uszók egykoron alattvalói lesznek — ő pedig azoknak fejedelme, atyja! Stefania belga királyi hercegnő, a mi nagy nádorunk erényekkel tündöklő fiatal bájos unokája, a magyar honleányi szépségekkel áthatott Mária Henriette királynő szemefénye, anyjától megtanulhatta, hogy mit találhat nálunk, ha hazánk és nemzetünk védelmére van? József nádor vért öröklé — bizzunk benne. — Bécsben az örömradió mostanáig tart. A bevonulás az egymást követő ünnepélyességek, a népiünnepély, maga az esküvő képzelem-gyönyörködötök voltak; a kifejtett pompa, várakozáson felüli fényvilágvárosos illó. A mi fővárosunk kevesebbet fog nyújtani, de szintén emlékeztet. 17-én kezdődnek Budapesten az ünnepélyességek, a fogadtatás 18-án lesz. Az előkészületek sokat sejtetnek. Adná az ég, hogy a tanúsítandó hűség, a végtelen szeretet meghozná mindnyájunknak a közös örömet, hogy a hű alattvalóknak a fejedelmi ház iránti ragaszkodás mindnyájunk boldogságának zálogául szolgálja. A magyar nép nagy ünnepeit; legyenek az örökre emlékezetes napok örökre áldottak is, s e családi ünnep, a boldog pár esküvőjének ünnepe a nemzet ünnepe leendő! A szerenese kegymosolyát kívánjuk az új párnak, lebegjen élethajójuk békében, diésőségben!

Hymn. Dráskóczy László, a kálósai földbirtokos f. hó 8-án jegyet váltott Szentmiklóssy Mariska kisasszonnyal. Szentmiklóssy Kálmán uzapanityi földbirtokos bájos leányával Megeybeliek mindnyáján! Melegen üdvözljük e nagynévű magyar családok két tagja között létesülendő szép frigyét!

Az országos nőparkiállítás iránt mind nagyobb az érdeklődés megyénkben. Ujabbán a pohorellai, geszetei, detéri, ajnáskői, sereggi, lukovistyei, meleghegyi, serki, simonii és nádorvölgyi iskolák tanítói jelentették be leánytanulóik kézimunkáinak beküldését. Több közülök a népar méltó képviseltetése érdekében is fáradoznak a helyi iskolásként pedig a helybeli kiállítási bizottsághoz már be is küldötték az ott csak ez évben életbeléptetett kézimunkatanítás szép sikerét kitüntető darabokat.

A trónörökös menyegzője napján — f. hó 10-én — Rimaszombat is ünnepelt. A nemzeti színű zászlókat a tornyokon, a vmegyé- és városokhoz, a közös iskola épületén, az izr. rabbinus lakásán kifüggesztették, a mozsarakat megszólaltatták; 9 órakor pedig ünnepélyes mise „Te-Deum“-mal tartották,

melyen a megyei hatóságok, kir. törvényszék, adófelügyelőség és adóhivatal, városi előjáróság, pénzügyéségi vett részt. Főispán s alispán, kir. törvényszék elnök, adófelügyelő, polgármester, pénzügyi biztos urak s kisebb és nagyobb hivatalnokok tömegesen jelentek meg. Az időjárás sehogysa kedvezett, hogy délután a zöldben lehetett volna folytatni és bevégezni az ünnepélyes napot.

Az országos nőparkiállításra küldendő tárgyaikat újabbán Rimaszombattól a következő hölgyek jelentették be: Beliczky Viktorné. Benkovic Vilma. Bernáth Gyuláné, Bornemissa Lászlóné. Bornemissa Samuné. Böhm Anna. Csider Antalné. Csider Gizella. Csordás Julia és Teréz. Fábry Aranka. Fábry Ida. Farkas Sarolta. Fáy Karola. Fülep Benjamine. Groó Vilmosné. Hevessy Bertalané. Komlósy Julia. Liszka Józsefné. Marikovszky Margit. Mikulik Eszter. Mikulik Emilia. Molnár Lajosné, özv. Nagy Ferencné. Patzek Morné. Reisz Miksáné. Rákóczy Rozáliáné. Richter Vituzsné. Róth Lídia. Samarjai Mária. Sarlay N. Schwartz Karola. Szabó Emma. Szabó Erzsike. Szabó Samuné. Szentmiklóssy Gyuláné. Tibély Etelka. Török Klemma, Török Rózsa. Török Mária. Török Ilka. Zwicker Anna. Mennyiben még sokan ígérték közreműködésüket, a Rimaszombat és vidékének Nőegylete által kiküldött kiállítási bizottsága felkéri mindazokat, kik a kiállításban részt venni szándékoznak, hogy elhatározásukról a bizottságot a „Főhívás“ értelmében értesíteni vagy pedig a bejelentés helyett közrebocsájtott „Aláírási ívre“ május 25-ig bejegyezni sziveskedjenek, annál inkább, mivel az országos kiállítási végrehajtó bizottságot az igénybe veendő ténnyel tájékoztatni kell.

Halálozás. Ratkói levelezőnk írja: Ö fensége Coburg herceg erdészeti-tisztikara Kozman Emil kövii főerdész személyében szorgalmas, derék tisztársat és jó barátot vesztett el, ki e hó 9-én életének 37 évében, dacára az orvosok minden szorgalma és lelkiismeretes kezelésének, hosszas szenvedés után mult ki. Impozans látványt nyújtó temetése 10-kén volt, melyen díszes egyenruhákban megjelent tisztársakon kívül a jólsai honvéd tisztikar, élén a derék őrnagyal, számos barát és tisztelő vett részt. A koporsónál Bradovka kövii s Terray süvegei (a boldogultnak kebelbarátja) lelkészek tartottak gyászbeszédet. — Megható volt látni az elhunyt 76 éves édes anyját, ifjú özvegycét és kedves fiaiskáját. — Vigye áldását barátaiei tisztelőinek a jobb hazába!

Két honvédtiszt haláláról adott ki gyászjelentést a jólsvai 51-ik zászlóalj tisztikara. Az egyik Stinner Gyula zászlóalji sgdédtiszt f. hó 10-én, lóról bukás következtében 29 éves korában, — a másik Reményik Gyula Lajos f. hó 11-én agylobban 35 éves korában hunytak el. — Temetésük 12-én volt a laktanyából. Nyugodjanak békében!

A tornalljai takarékpénztár e hó 1-től a 7%-os betétöket 6%-al kamatoztatja; valamint július 1-től 9%-ot számít 1000 frtnál kisebb váltókölesönnél és 8% az 1000 frtot meghaladó váltó- és betáblázott kölesönnél.

Ipari segédek továbbképzése. Négy helybeli asztalos segéd azon kérelmére, hogy nekik alkalom nyújtassék az iparosnak anynyira szükséges rajzban magokat továbbképezni, a rimaszombati fametsző iskola felügyelő bizottsága Tóth János gymnasiumi rajztanár szakértő vezetése alatt vasárnapi rajz-tanfolyamot nyitott, melyben minden iparos segéd díjmentesen vehet részt. Ha a jelentkező iparos-segédek száma legalább 20-ra emelkedik, a felügyelő bizottság gondoskodni fog, hogy a rajzok kívül az iparüzéshez mulhatlanul szükséges egyéb ismeretekben is nyerjenek az illetők továbbképzést. Elismeréssel hozzuk köztudomásra ugy az illető iparos segédek törekvését, mint a fametsző iskola felügyelő bizottságának eddigi és ezélabavett intézkedéseit. Iparos segédeink java része, hisszük, örömmel fogja megragadni ezen alkalmat a továbbképzésre s csatlakozik a kedvezményezökhöz. Ezen az uton létesülhet nálunk is egy legényegylet, mely a vasárnapi kölséges és zajos időtöltés helyett nemesebb irányba fogja terelni hazai iparunk jövendőbeli reményeit. Sikerülni fog mindenesetre, ha önálló mestereink is továbbképzésre bizdítják segédeiket.

Az árviz veszélye nálunk is kezdett fenyegetni. 11-én éjjel a szapora esőzés következtében a Rima kiáradt; Tamásfala 12-én vízben állott, a Rimaszombat és Tamásfalát összekötő nagy térség egészen vízzel borított, a esutorás utczában az ablakokon hatolt be, egy pár viskót feldöntött. A káposztaföldeken s a városon kívül eső kertekben az ültetést újból kell kezdeni, de mikor? A város alsó része is fenyegetve volt; két napon át a közlekedés teljesen szűnt. — Itt is elkélt volna a Rima szabályozása.

A hazai iparnak adandó kedvezményekről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalás alá vétetett a képviselőház által f. hó 11-én. Egyik képviselő a parkett és hajlított fabutor iparát, — másik a vasfinomító, papír és üvegipart, — harmadik a papír és majolika gyárt-

ását. — Szontagh Pál gömöri képviselő pedig a vas és rézipart ohajtották állami kedvezményekben részesíteni. A ház a javaslat 1. §-át változatlanul elfogadta.

Rimaszomból kapjuk a tudósítást, hogy a viz annyira elborította a töltést, hogy Rimaszomból a csizi partig se kocsival se gyalog közlekedni nem lehet. Az ut nem is látható. A Miskolcra jövő szekerek visszafordulnak, — a gyalogok kénytelenek a vasuti vonalon keresztül tovább menni. — Rimabrézónál is nagy az áradás. — A megye többi részéből is, különösen Baracza tájékaról kapjuk az elszomorító tudósításokat.

Kisdödönök régi épületét a f. hó 9-én megtartott árverésen Liszka József helybeli gyógyszerész vette meg 5715 frtért. A kis helyiség valószínűleg lefog romboltatni s a talajon gyógytári épület és lakás fog emeltetni. — A kisdödönök új helyisége a belső Rózsa-utczán, a mostani Eseghegy-házban lesz.

Tavaszi mulatság. Rimaszombat és vidékének jótékony nőegylete f. hó 22-én a „Széchenyi kert“-ben saját tőkéje növelésére majálst tart, melyre a meghívottak már széküldte. Belépti díj 20 kr. Kezdeté d. u. 2 órakor. — Kedvezőtlen idő esetére a mulatság a következő vasárnap fog megtartatni.

A helybeli jótékony nőegylet vagyoni állásának kimutatása (1880. május 1-től, 1881. ápril 30-ig) most jelent meg. E szerint bevétel 1565 frt 05 kr., kiadás ugyananyi; vagyon 1880. május 1-én 14018 frt 12 kr., pénzkészlet 1881. május 1-én 14403 frt 37 kr.

A megyei küldöttség, mely 32 tagból áll, főispánunk elnökölése és vezetése alatt f. hó 17-én indul a fővárosba, hogy átadja a megyei törvényhatóság üdvözlését s egyszersmind részt vegyen a királyi pár tiszteletére rendezendő ünnepélyekben.

Gyilkosság-e vagy önvédelem. Lapunk 15-dik számában azt újságoltuk, hogy Miklóssy József a murányhuti koresmánál meglőtt egy garami embert, a miért az koesijávl nem akart kitérni. Következő számunkban az „Egyvetértés“ után helyreigazítottuk, hogy Miklóssy Ferencz lőtt meg egy sonkolyost, de nem készakarva, hanem önvédelem közben. Ugyanezen tudósítást hozta a „Rozsnyói Híradó“. Ennek legközelebbi számában U. M. akurással a véres tett hiteles leírását találjuk; e szerint Miklóssy Ferencz restéri szöggyáros gyilkosságot követett el s nem önvédelem közben lőtte agyon az öreg sonkolyost. A tényállás a következő: Miklóssy Garamról jövet a Javorinán felfelé menve két gyalog sonkolyossal — apa és fia — találkozott. Az öreg sonkolyos, gyalog menve, folytonos elébe hajtással nem bosszanthatta Miklóssyt, — bekapaszkodott Miklóssy koesijába, ki a távozni nem akarót puskája agyával kergette el koesijától s Murány-Huttára hajtattott. Később — tehát nem előbb mint a tudósító írja, — oda jött a két sonkolyos is s az állásban álló Miklóssyt, — meglehet nem a legudvariasabb kifejezésekkel, — durva bánásmódja miatt interpellálni kezdte. Miklóssy erre puskájával fenyegetőzni kezdett, s a sonkolyos azon szavaira: „Ezt már szeretném látni“ felhuzott puskáját mellének szegezte, de a sonkolyos elütötte magától a puszka csövét s a töltés a levegőbe ment. A feldühödt Miklóssy most azon szavakkal, „kutyá megdöglesz“ a puszka másik csövét egyenesen a sonkolyos mellének süttötte, ki szíven találva, azonnal szörnyet halt. Miklóssy ily hősi tette után bement a koresmába, hová ezen szavakkal nyitott be: „Ej, rosszat tettem, — embert öltem; — no de semmi, ez már ugy is a hatodik.“ — Az épen jelenlevő körjegyző azonnal felvette a jegyzőkönyvet, Miklóssyt letartóztatta s másnap N.-Röczére bekísértette, honnan azonban mint a röcezi tudósító írja „törvényeink értelmében a tényálladék felvétele után, egyelőre szabad lábra helyeztetett.“ — Ez a tényálladék, melyet kár volt egy gyilkos érdekében elferdíteni. Dulakodás az állásnál nem volt, a fegyver nem dulakodás közben, de Miklóssy keze által szándékosan elsütve, ölte meg az öreg embert. Miklóssy nem maga jelentette magát, de bekísértetett. Ez a helyreigazítás. Az erkölesi romlottság, melylyel anyagi vesztünk is karöltve jár, oly nagy, hogy — különösen ily eseteknél — megdöbben az ember s csaknem megmerevedve kérli önmagától: hová fog ez vezetni?... Kár tehát ily esetekben, hol a gyilkos még kérkedik hóhéri munkájával, nyugodtan eszik, iszik és alszik s a legundokabb erkölesi romlottságot mutatja s hol egy ártatlan, meglehet csak kissé ittas családapa némi szóváltás miatt életét veszti, a tényt magát a gyilkos érdekében szépíteni. A bíróság különben megteszi majd a magáét s kívánjuk, hogy az, ki példatlanul hideg vérrrel tud gyilkolni, érezze az igazság minél keményebb büntető karját.

Nógrádi hírek: Gr. Forgách Antal nevét, kit ő felsége csak nem régen a Lipót-rend nagy keresztjével tüntetett ki: a nógrádmegyei közgyűlés f. hó 5-én jegyzőkönyvileg örökítette meg Huszár főjegyző indítványára. — **Gróf Gyurky** főispán arczképe nemsokára olajfestményben fog kifüggesztetni a megye termében. — **Fáy Albert** 1000 ft

alapítványt tett oly tanítók díjazására, kik idegen ajku növendékeknek a magyar nyelvben legtöbb előhaladást tanúsítanak. — **Két árvaszekei ülnöki** állomásra Horváth Danó s Török Sándor választottak meg; első aljegyzőnek pedig Balázs. — **A megye képművészeti** célokra 200 frt alapítványt tett.

Rövid hírek: A gazdasági egylet budapesti közgyűlésén kimondták, hogy a földbirtok határtalan szétdarabolását törvény által kell megakadályozni. — **Kossuth Lajos** Turinban fog lakni. — **A tiszolczi** önkéntes tüzöltő egylet alapszabályai a bemutatási záradékkal elláttattak. — **A brüsszeli dráma hősét,** Némethy Istvánt, ki nejét és ennek szeretőjét megölte, a brüsszeli törvényszék egyhangulag felmentette. — **A lófuttatások** Budapesten e hó 12-én kezdődtek. — **Pászton** antiszemita proklamációkat állítottak össze s plakátokat függesztettek ki 16—18 éves suhancok. — **Kievben** (Oroszországban) a zsidóüldözés már megszárlással fajult. — **Rimaszombattól** legtöbb kegyelemben részesült két rab.

CSARNOK.

Csókos Julesa.

Irta: Vidonyi József.

(Folytatás.)

Órmos szomorodott szívvel hallgatta végig Csókos Julesát. Mennyi gyalázat együtt, és annak mind az ő fia az okozója. Ugy szeretett volna a föld alá bujni, hogy ne lássa senki.

Julesa megszerette Janesit; Pista elcsábitotta Julesát gonosz szándékból. Szerencsétlen lett Janesi is Julesa is.

Ezen gondolatokkal bajlódott Órmos, nem igen törődött már ő a többivel. Különb is, mondván — ki van már deritve az egész. Janesi, szerencsétlen szerelme áldozata lett. Ha többet akar tudni a világ, arra való a szolgabíró, tartson újból vizsgálatot, ő kérdezen ki hegyiről tövire minden apróságot, ez az ő mestersége, én nem értek hozzá.

Ugy is történt minden, mert a megérkezett szolgabíró nem elégedett meg az eredménnyel.

Az orvos nyilatkozatára volt mindenkélt szükség. Van-e remény a beteg életéhez.

Az orvosi vélemény nem volt föltétlenül kedvezőtlen, mert nemesebb belszervek nem szenvedtek sérelmet. Azonban, fölötté sok függ a kezeléstől, az orvosi rendelet pontos fogantatásaitól. Városi kórházban könnyebben menne a gyógyulás, de itt bizony senkit sem biztosít a szerencsétlenség szerencsés lefojlyásáról. Különb is — mindent elfogok követni — mondván — hogy megmenthessem.

Ujból kellett tenni vallomást mindenkinek. Tett is mindenki, csak Julesát nem találták sehol. A szolgabírónak azonban Julesa vallomására volt leginkább szüksége.

Csókos Julesát nekem előkerítetek akár a föld alól is — szolt a szolgabíró.

Elkezdtek keresni a falubeliek, s a két pandur, de mind hasztalan. Végre Nyaras Józsi mondván: no ha nem találta meg senki, majd megtalálom én, élve-halva ide hozom. rs egyenesen a Sajó partjára ment, a mély örvényhez.

Ott találta Julesát; beakarta magát ölni a vízbe. Rettenetes fáradságába került Józsinak, míg elterelte gyilkos szándékától.

— Látod Julesa — kezdé Nyaras, te vagy a világon a legnagyobb bolond. Te nem adtal magadnak életet, hát mért akard kiöltani? Várj egy kicsit még, majd az is eltog jönni. Fialat vagy te még a fekete földbe. Látod, engem csakugyan nagy bánat ért, nagyobb mint tégedet, még sem estem két-ségsébe. Ha az Uristenek tetszik látogatni, tegye, én nem zúgolodom ellene. A te sorsod is jóra fordulhat még, boldog menyecske válik belőled. Pista nem jár az egyenes uton, hadd őt a maga szerencsétlenségébe rohani. Majd eszére tér, én mondom neked Julesa, a ki nem vagyok a te ellenséged, de késő lesz már. Janesi, az igaz, Isten kezében van, de meglásd, még kigyógyulhat. Ha felgyógyul, tudod-e mit fog tenni? En tudom. Vagy felfogja szedni sátorfáját, és elmegy más faluba szolgálni, vagy Vadasteleken marad — a te kedvedért. Mondom, a te kedvedért. Hej! mert jól ismerem én Janesit, nem lesz neki más felesége csak te. No látod, hát hogy lehetne nyugodalmad a sirban, ha Janesit másodsor is megölnéd. Elég volt egyszer, most aztán azon légy, hogy szerencsésen felgyógyuljon... és hogy tégedet is segítsen meg az Isten.

Nem leszek én senki menyasszonya, Józsi bácsi, mert eljegyzett engem magának a halál.

Bolond beszéd galambom. Kell is a halálnak feleség, nem is tudnál vele hol lakni, nem adok neki két hetet, hogy ott hagynád a faképnél. Verd ki a fejedből a gonoszt, és gyere velem, mert ha nem hallgatsz a szép szóra, elviszlek a kezemen mint egy pólyás babát. Siess, siess, ne néz abba a mély örvénybe. A szolgabíró várakozik rád, akarja vallomádat hallani.

— Én menjek vissza Józsi bácsi? De én? Azt már nem teszem. Ne is kívánja tőlem. Menjen vissza Isten hírével, tisztelem a falubelieket mind, engedelmet kérek mindnyájuktól, Jancsit esőköltöttem, öreg édes anyját ölelem, Órmos Pistának pedig csak annyit mondjon Józsi bácsi: Verje meg az Isten!

— Jól van, én mind megteszem szívesen, de te is tedd meg az én kedvemért, s gyere a község házához, azután nem bánom bele ölheted magad a mély örvénybe, én ki nem halászok, nem én. Ha segédelmet fogsz kiáltani elfordulok tőled, hogy ne lássam meg kínódásodat. Te makacs, te! Éppen ilyen volt az én feleségem is, nem akart engedelmeskedni, de most bezzeg engedelmeskedik, mindent megtesz a kedvemért, pedig már nem vagyunk mai gyermekek.

Julesa egy nagyot ugrott az örvény szé- léhez, de abban a pillanatban Nyaras derékon kapta, és vitte magával.

— Eresszen el Józsi bácsi, rimáncodék Julesa.

— Dehogyan eresztlek. Hát ugyan nem szégyenlenéd magad a vízbe fulasztani? Uram teremtőm! szabadíts meg a gonosztól. Egyszer láttam életemben egy vízbe fult fehér cselédet, de többet nem szeretnék látni. Egyik kezét lerágták a vidrák, a két szemét kiszurta a sok gaz, az emlőjét pedig megették a halak. Borzasztó volt azt nézni kedvesem.

— Engem nem fog látni Józsi bácsi senki, csak erresszen el.

— A vízbe fult embereket kiszokta a víz vetni a partra.

— Engem ki nem fog vetni, mert egy nagy követ fogok kötni a nyakamba.

— Oda hát — a hátadra.

— Józsi bácsi!

— Hallgass! ne beszélj hozzám.

— Józsi bácsi, ha el nem ereszt megfojtom, mert én most egész boszorkány vagyok.

— Tudom. De én meg a boszorkányok czéhmestere vagyok. Hát te tudod-e ezt? Fojts meg no, ha birsz, te kis boszorkány.

— Igazán nem ereszt el Józsi bácsi?

— Majd a község házán, a tekintetes szolgabíró ur előtt, mert tudd meg Julesa lelkem, megesküdtem az egy élő Istenre, a szűz Máriára és minden szentekre, pedig kálo- mista vagyok, hogyha a föld alá bujtál is, oda is utánad megyek.

— Hát várjon csak Józsi bácsi... mit akar velem a tekintetes szolgabíró?

— Vallomásokat akarja protokolumba venni.

— Hiszen már mindent megmodtam a bíró uramnak.

— Hallottam; de most repetálni muszáj, ez lesz az igazi.

— Engem pedig elesuknak, no ugy-e, hogy elesuknak?

— Miért?

— Én miattam kell elpusztulnia Jánosnak.

— Kelesz is te a vármegyének.

— Józsi bácsi, erresszen el nem ellenke- zem többé, vigyen a hová akar. Ha rám tette az Isten a félkezét, tegye rám a másik felét is, úgy talán hamarabb meghalok.

— Ez már okos beszéd. Jaj de nehéz vagy Julesa.

— Nagyon nehéz, sokat nyom a szí- vemben a bánat, a tengernyi keserűség.

— Jóra fordul az idővel mind.

— Soha...

— Meglátod.

— Csak János maradna életben.

— Hja... galambom az attól fog függni, hogyan fogod gondozni, ápolni.

— Ha csudát tenne az Isten.

— Csitt... szedd össze egy kicsit magadat, és minden kérdésre okosan felelj, bízd a jó Istenre a te ügyedet.

— Ott van Órmos Pista is?

— Nincs.

— Ne is legyen, kergesse őt folytonosan lelkiismerete. Büntesse meg az Isten, ne leg- yen éjjele, ne legyen nappala, a latort... a duhajt...

(Folyt. köv.)

Hivatalos közlemények.

Pályázati hirdetmény.

3417 sz. Okolicsányi István halálával üresedésbe jött rimaszécsi jblí esendbiztosi állomásra pályázat nyitattik, s mindazok, kik ezen hivatalos állomást elnyerni óhajtják, fel- hivatnak: hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket f. é. máj. hó 20-ig az alispáni hivatalhoz beadni ne késsenek. — Rimaszombat, 1881. május 2.

Szontagh, alispán.

Értesítés és felhívás.

A földmívelési, ipar- és kereskedelem- ügyi m. kir. miniszter ur f. é. 13005. sz. a. rendeletével a népiskolák között leendő ki- osztás céljából rendelkezésemre bocsátotta a következő becses műveket:

1. Kenessey: A trágyakezelés című mű- véből 30 példányt,

2. Kenessey: A nemesfűz mívelés című művéből 30 példányt;

3. Tornay: Szarvasmarha tenyésztés czi- mű művéből 10 példányt;

4. Máday: Lentermelés és kikészítés czi- mű művéből 30 példányt;

5. Kriesch: Méhészetéből cz. művéből 30 példányt;

6. Kvassay: Rétmívelés című művéből 20 példányt, összesen 150 példányt 101 frt értékben.

Ezen közhasznú munkák oly iskoláknak fognak adományoztatni s hivatalból megküld- detni, melyek a gazdasági, kertészeti ismeret- nek a nép között való terjesztése körül el- ismerésre méltó sikerrel buzgólkodnak, ennek kiemelése mellett alólírotnál, addig míg a könyvkészlet tart. jelentkezzenek s egyuttal megjelölik a fent említett 6 munka közül azo- kat, melyeknek a helyi viszonyokhoz képest leginkább vehetnek hasznát. Az így nyert könyvek az iskola tulajdonát képezvén, az is- kolailag kezelt népkönyvtár leltárába beveze- tendők.

Rimaszombat, 1881 május 8-án.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Pályázat.

333. — A rimaszombati kir. törvény- széknél üresedésbe jött 600 frt évi fizetéssel és 100 frt lakbérrel javadalmazott II-od osz- tályú iroda tisztí állomásra, a nagyméltóságú m. k. igazságügyminiszterium 1389.881. sz. a. rendeletével engedélyezett pályázat hirdet- tetik, — felhivatnak az illető pályázók, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat ezen törvénytörvényi elnökségnél folyó évi ju- nius hó 5-éig nyújtsák be, a később beér- kezendők figyelembe vételét nem fognak.

Rimaszombat, 1881. május 3.

Marton Rudolf,

kir. törvénytörvényi elnök.

Szerkesztői üzenetek.

R. & E. Nem alkuszunk. Az egyik sentimentális, a másik naiv. A szerkesztőnek, ha mindig toll van is a kezében, ki kell számítania: van-e ideje magánleve- lek írására. Ilyen munkatársak kedvéért azonban mi kivétel leszünk.

L. L. Bizalmas felszólítását kaptuk. Azt hisszük, mihamar tisztában lehetünk egymással.

D. B. Megvárakoztattuk. Se baj!

F. K. A politika nem a mi kenyerünk. A gömöri képviselő-jelöltekről tett (s ortographiai hibákkal telj) megjegyzéseit a központba küldheti be.

B. M. Hány éves ön?

T-p... r. „Mustrá“-ra van szükségünk.

K. L. Nem vagyunk mi nihilisták.

Ratkói. Mások is legyen szerencsénk.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1881. május hó 7-én tartott betivásár alkalmával a gabonanevek és kapásnövények következő- leg jegyeztettek:

Buza hectoliterenkint	10.—	9.25
Feles	—	8.50
Rözs	8.00	7.50
Árpa	6.—	5.50
Zab	3.—	2.35
Kukoricza	6.—	5.50
Bab	12.00	9.00
Kása	14.00	12.00
Burgonya	3.—	2.80
Buza métermázsáinkint	11.—	10.80
Feles	10.—	9.50
Rözs	9.50	9.—
Árpa	7.—	6.50
Zab	6.50	6.30
Széna, kötött	—	1.60
Tak. szalma	—	0.50
Alom-szalma	—	0.35
Zsúp-szalma	—	1.10

A bécsi lottóban máj. 7. kihuzott számok:

89, 16, 27, 81, 90.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: Fóthi Kovács Béla.

HIRDETÉSEK.

Meghívás

a „Rimamurányvölgyi Vasmű-Egyesület“
rendkívüli közgyűlésére.

A Rimamurányvölgyi Vasmű-Egyesület t. cz. részvényesei a folyó 1881. évi május hó 17-én délelőtt Rimabrézón tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezenel összehivatnak,

Tanácskozási tárgyak:

1. Alapszabályok módosítása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottságnak újbóli választása.
3. A bányarészvényekre esetleg szükségesnek mutatkozó pótfizetés iránti határozathozatal.

Kelt Budapesten, 1881. évi május hó 2-án.

A Rimamurányvölgyi Vasmű-Egyesület igazgatósága:

Fáy Gusztáv s. k. elnök.

„MARGIT“ gyógyforrás viznek

növekvő fogyasztása a víz kétségbevonhatlan gyógyhatásának kö- vetkezése és szerencsés vegyiösszetételének bizonyítéka. Mint unikum különös előismerést vivott ki csekély szabad, de gazdag félig kötött szénsav tartalma.

Gyógytani tekintetben kiterjedt alkalmazást nyer általjában a légző-, emésztő- és húgyszervek hurutus bántalmainál.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Hamisítások elkerülése tekintetéből figyelmeztetik a t. cz. közönség, szükségleteit csak jól ismert helyekről beszerezni,

Raktár: Rimaszombatban Kern Adolfnál.

7-12

A közeledő jégbiztosítási idény

alkalmából

van szerencsénk értesíteni a t. cz. közönséget,
miszerint

a terményeknek jég elleni biztosítását

Az első magyar általános biztosító társaság a legelőnyösebb feltételek

és kedvezmények mellett készséggel eszközli.

Bővebb felvilágosítást nyújt az alant irt főügy-
nökség, valamint vidéki ügynökei.

AZ ELSŐ MAGYAR

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

rimaszombati főügynöksége

Simko Nándor.